

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

In Festo Sancti Matthiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO S. MATTHIÆ
APOSTOLI.

CONCIO PRIMA.

Revelasti & parvulis. Matth. 16. cap.

Humiles spiritu, tangit bona fors.

Textus :

Thema.

Doctissimus Josephus Mansius in Promptuario sacro, super festum S. Matthæi disc. 3. asserit, quod nomen *Matthias* significat *Parvus*, glossa verò vult, *parvum*, lo-
nare *humilem spiritu*, adeoque *Matthias*, idem sit, ac
parvus, humilis spiritu. Testantur nunc Acta Aposto-
lorum cap. 1. super *Matthiam*, super *parvum*, humilem spiritu, ceci-
disse sortem, sortem ter optimam, dignitatis Apostolatûs. Au-
diatur S. Ambrosius, super Psal. 112. *Etenim, quia necesse habebat,*
perire filium perditionis, oportebat in locum ipsius subrogari filium
salutis. Super *Matthiam*, parvum, humilem spiritu, cecidit optima
fors, Dei gratiæ, singularis sanctitatis, & vitæ innocentia, de quâ
Dionysius Carthusianus serm. in lect. *Fuit vir, valde præcipua per-*
fectionis, approbatæque sanctitatis, tam coram Deo, quam coram ho-
minibus. Super *Matthiam*, parvum, humilem spiritu, cecidit fors
eximiæ doctrinæ, & intelligentiæ, teste S. Antonino, citato ab Hugo-
ne in cap. 11. Matth. *Matthias in lege Dei, fuit doctissimus, in sol-*
vendis questionibus Sacra Scriptura acutus, in Consilio providus, in
sermocinatione expeditus. Capiamus inde hoc documentum; par-
vulos, humiles spiritu, id est, qui suâ sponte, & voluntariè humiles
sunt, manet bona fors divinarum gratiarum. Probo Scripturæ

Exordium.

Textus Scri-
pturæ.

Textibus: *Glorietur autem frater, in exaltatione suâ, dives autem*
in humilitate suâ. Jacobi cap. 1. *Humiles spiritu salvabit.* canit Da-
vid,

vid, Psal. 33. *Humilem spiritu suscipiet gloria.* Prov. 29. *In sancto habitans & cum contrito & humili spiritu, ut vivificet spiritum humilium.* Isaie 57. *Super quem requiescam? inquit Deus, nisi super humilem.* Isaie 66. *Audiamus Patres. Altus est Deus, humilias se descendit ad te, humilia de proximo respicit, ut attollat, ut bono repleat.* S. Augustinus in Psalmos. *Bona humilitas, qua nihil appetit, totum, quod contemnit, adipiscitur.* S. Ambrosius lib. 7. in Lucam. *Humilitati se facile inclinat divina Majestas, hæc est, exaltat, hæc est, qua ducit ad vitam.* S. Bernardus serm. 2. de assumptio & iterum serm. 4. in vigiliâ nativit. *Quid humilitate ditius? Quod pretiosius invenitur? quâ nimirum Regnum cælorum emitur, & divina gratia acquiritur.* S. Hieronymus Epist. ad Lactantium scribit. *Nil aquæ est, quod nos ita, & hominibus gratos, & Deo facit, quasi vita merito magni, humilitate infimi sumus.* Audiat proinde Thomas Kempensis, lib. 2. cap. 2. §. 2. *Humilem Deus proinde & liberat, humilem diligit, & solatur, humili homini se inclinat, humili largitur gratiam magnam, & post ejus depressionem, ad gloriam, humili sua secreta revelat, & ad se dulciter trahit, invitatur.* Eodem lib. 2. cap. 8. §. 3. hortatur: *Esto humilis, & tecum Jesus.* Materiam hanc, invocata Spiritus S. gratiâ, Conceptionibus stabiliam.

CONCEPTUS I.

Confirmatio
seu
Deductio.

Joannes cap. 4. narrat, Christum Dominum Salvatorem nostrum ad Mulierem Samaritanam dixisse; *Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons vite, salientis in vitam æternam.* Quid putatis, per hanc aquam vivam intelligi? Respondet Bernardinus Senensis, tom. 2. serm. 31. Art. 2. cap. 2. *Per talem aquam gratia gratumfaciens designatur, hoc est, donum Dei.* Ergo Christum gratiam divinam aquæ comparat: Cur aquæ? explico me: Aquæ fontes limpidos, experimur in terræ profundo scaturire, & diluere, torrentes & fluvios cernimus solum in humilibus vallibus grato murmure fluere, & permare: inclinatur se nunc viator in vacuum, quod magis se inclinat, quod vas magis vacuum adfertur, flumen & rivus, aquam copiosius & liberalius elargitur, & adfertur. Gratia Dei aquæ nunc comparatur, ad nos, instruendumque

sicut aqua in profundas valles, sic gratia Dei in humiles mentes & corda copiosissime sese diffundit; sicut fons & rivus liberalius aquas elargitur, quò vas magis vacuum & capacius quis attulerit, ita quò mens & cor hominis magis humile, ab exultatione sui magis vacuum fuerit, eò gratia Dei liberalius se ei infundit, elargitur. Sic Conceptum subscribit S. Bonaventura serm. 2. de uno Confessore. *Cum humilitas rectè Deo subjiciat, ad majus auxilium divinum mentes parat, unde Deus humilibus dat gratiam, & tantò majorem, quantò invenerit mentem humiliorem.* Perpulchrè scribit S. Laurentius Justinianus, de ligno vitæ cap. 3. *Sicut non patitur natura vacuum, quin illud repleat, sic nec gratia humilem, quin se illi infundat. Humiliare ergo, O homo, evacua cor tumore elationis, quia tantò perfunderis abundantiori gratiâ, quantò mundior fueris à sæce presumptionis.*

CONCEPTUS II.

Fatur dilectus, Cantic. 2. *Descendi in hortum meum, ut viderem poma convallium.* Ergo sibi dilectus specialiter in fructibus vallium complacet: Cur in fructibus vallium? Experimentiâ teste, convalles fertilissima locorum campestrium pascua, agros pingues exhibent; fructus convallium sunt ordinariò ditiores, pinguiores, abundantiores, quasi naturæ Dominus, liberalissimus, & profusissimus sit erga valles. Quid per valles spiritualiter intelligitur? dicit Climacus gradu 25. de scala Paradisi, Num. 8. *Vallis enim anima est, quæ inter montes laborum & virtutum semper depressa, humilis & immobilis manet.* Sicut nunc naturæ Dominus, liberalissimus, profusissimus est erga valles terræ, dona naturæ copiosius elargiendo: sic gratiæ Dominus, Deus inquam, liberalissimus, profusissimus est, erga humiles mentes, maximas gratias, & dona copiosissima communicando: Percipere libeat S. Gregorium, in cap. 6. Cantic. *Quid est, quòd non poma montis, sed poma convallis, ut videat, descendit, nisi quòd illis respectum suæ miserationis tribuit, quos in humilitate persistere cognoscit.*

CONCEPTUS III.

Postquam fratres Josephi, Benjaminum adduxissent, se eis
velat, & liberalissima dona profundit: *Imple saccos eorum frum-
to, quantum possunt capere.* Genes. 42. cap. Cur Joseph amoris
liberalis sit ad præsentiam Benjamin, percipite. Benjaminus mi-
nus erat. *Fratrem vestrum minimum ad me adducite.* Per hoc
fratrem minimum, inquit S. Antonius de Padua, de Apostolis Gen-
4. intelligitur humilitas. Hæc est Dei Benjaminus; parvum, hu-
ilem, abjectum, demissum, qui se Deo exhibuerit, ei se Jesus re-
lat, erga eum gratiis liberalis est; imò quanto humilior quis
rit, tanto ei Deus gratias confert ampliōres. Patet Matth. 5. cap.

CONCEPTUS IV.

Justissimus præmiorum elargitor enumerat Matth. 5.
qualiter bona opera sit certius remuneraturus. *Beati pauperes
Spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum: Beati mites,
quoniam ipsi possidebunt terram: Beati, qui lugent, quoniam con-
solentur; Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.
Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur.* Optime
S. Laurentius Justinianus lib. de humilitate cap. 8. Remunera-
tionem incipere à pauperibus spiritu; dein ubi aliis præmium in-
turo promittit, pauperibus spiritu, in præsentem præmium
elargitur; non enim dicit, horum erit, sed horum est præmium
cælorum: primos enumerat in præmio pauperes spiritu, non
in futurum, sed in præsentem, & actualiter remuneratur. *Humiles
est regnum cælorum.* Qui sunt illi pauperes spiritu? *Sunt
humiles, animo submissi,* inquit citatus Sanctus: Humiles spiritu
pauperes, primum locum obtinent, in gratiâ divina, hi
quos divina bonitas in præsentem remuneratur: Humiles enim
priusquam de corpore migrant, jam Deum possident, cælestibus
abundant.

CONCEPTUS V.

Genes. 18. cap. legimus, SS. Trinitatem dignissimâ presentia Abrahamum beasse, & revelasse, quod sit *futurus in gentem magnam, & benedicenda sint in ipso omnes gentes*. Locum, in quo Abrahamæ, hæc clementissima Apparitio, & promissio facta est, specificat facer Textus: *Apparuit autem ei Dominus, in Convalle Mambre*. Modum, quo se Abraham erga Deum exhibuit, pariter Scriptura recitat. *Loquar ad Dominum, cum sim pulvis & cinis*. Satis fuisset locus designatus, dicendo, apparuit ei Dominus in Mambre; cur additur: *in Convalle Mambre*? Cur convallis additur? Cur tam signanter Abrahamæ locutio notatur? *Loquar ad Dominum, cum sim pulvis & cinis*? Ad utrumque respondeo: Per convallē, glossa interlinearis humilitatem intelligit, in convalle Mambre habitavit Abraham, in humilitate constitutus tantum benedicitur & concludit: *Per hoc designatur, quod revelationes Divinae fiant illis, qui sunt in humilitatis convalle*. Signanter verba Abrahamæ allegantur, *Loquar ad Dominum, cum sim pulvis & cinis*, quæ profundam cordis humilitatem notant. Pulchrè desuper Alcuinus. interrogatione rog. in Genes. *Apertè enim intelligitur, in quo loco se posuerat, qui pulverem se, ac cinerem, etiam cum Deo loqueretur, estimabat, sublimitatem promissionum, humilitatis temperavit subiectione*. Hæc humilitate Abraham pater fidei nuncupatus est, qui cum Divino participaretur colloquio, *servum se esse dicebat, ac limum*. Concludit Ambrosius in Psal. 118. & omnes nos hortatur S. Isidorus lib. 2. cap. 5. *Quamvis summus sis, humilitatem tene, si humilitatem tenueris, habebis gloriam, quando enim humilior fueris, tanto te sequetur gloria altitudo.*

CONCEPTUS VI.

In Monte Tabor. Matth. 17. cap. clarificatus est Jesus: *Transfiguratus est ante eos, & resplenduit facies ejus sicut sol: Vox Patris intonuit: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*. Quid adeo dilectum fecit? Quid gratis cœlestibus Filium cumulavit? duo testes, ut patet Luca 5. cap. Moyses & Elias dicebant *excessum ejus*. Quis hic excessus? excessus profundissimæ humilitatis. Audiatur S. Paulus ad Philippenles cap. 2. *Exinanivit semetipsum, formam servæ accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inven-*

tus ut homo: Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem. Excessum profundissimæ humilitatis, eleganter describit S. Ambrosius in Psal. 118. *Omnium Dominus factus est minister, & auctorem omnium vapularvit, pedes lavit, crucifixus est, mortuus est, sed omnibus detrimentum nullum video divinitatis ejus, profectum operationis agnosco; qui nihil habebat, quod ad potestatem suam adderet, habuit, quod ad cultum suæ Majestatis adjungeret: Nil humilitas adfert dispendii: ille, qui se humiliavit, plenus est; ille non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo, formam servituti accipiens, in gloriâ est Dei Patris. Si putas, quod Christo profuit humilitas sua, cui ergo non proderit? si illum exaltavit, quem non augetur*

CONCEPTUS VII.

Jesu in cruce pendenti, Pilatus affigit titulum regium: *Rex Hebræorum.* Vix emisit spiritum, ter mitis Jesus, & ipsum centurionem, & Filium deprædicat: *Verè Filius Dei erat iste.* Matth. 27. cap. *Quod* Argumentum habuit Pilatus, Christum Regio honorandi tituli? Quid convicit centurionem, ut Christum in cruce exanimem? Quid Filium deprædicaret? Argumentum convincens erat, mors Christi humillima. Humilibus spiritu, se omni genere gratiarum, & precum grativarum effundit Deus.

Epilogus.

Hortatur nos æterna Sapientia. Matth. 10. cap. *Estote prudentes sicut serpentes.* Prudentia serpentis in hoc consistit, ut in altum erigere, & in aëra proflire valeat, omnibus viribus se in terram deprimit, & quo magis se ad terram deprimit, tantò securus saltu in altum assurgit. Vis, ô Christiane, in altum gratiarum divinarum assurgere, profundè deprime pectus cognitionis tuæ, voluntariè te in omnibus humilia, parvus fias cum Mattheo cap. 3. *Quandò major es, humilia te in omnibus, & coram Deo invenies gratiam.*

IN FESTO S. MATTHIÆ APOSTOLI.

CONCIO SECUNDA.

Jugum meum suave est, & onus meum leve. Matt. ^{Textus.}
16. cap.

Jugum suave, & onus leve, est servire Deo, ^{Thema.}
juxta vulgatum dicitur: *Servire Deo
regnare est.*

Erta merces & præmium, jugum suave, onus leve reddit; certa & bona merces salarii, mercenario labore diurnum facilem reddit, merces certæ promotionis, conflictum cum hoste, etiam periculosissimum, tamen jucundum facit: Merces copiosa messis, vel vindemiæ, agricolæ & vinitori, durissima quæque onera, & centum difficultates indulcorant; Æterna Veritas, tibi ferventibus, & quantam mercedem, & præmium promittit! *Venite ad me, omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* ^{Exordium.}
Matth. 16. cap. *Qui secuti estis me: centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis.* Matth. 19. cap. *Euge serve bone, quia in modico fuisti fidelis, eris potestatem habens supra decem civitates.* ^{Textus Sæcra Scriptura.}
Luc. 19. cap. *Jam non dicam vos servos, sed amicos.* Joann. 11. cap. *Præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis.* Lucæ 12. cap. Ergo servire Deo facile, jucundum, & suave est; servire Deo, epulari est; servire Deo, thesaurizare est; servire Deo, jucundari est; servire Deo, dominari est. ^{Patres.} *Audiamus Patres. Hæc servitus non obligat, sed absol-
vit;*

vit; non onerat, sed honorat; abstergit servitutis maculam, non incutit; impleta est Christi sententia, quæ dixit: Qui vult esse Dominus, sit servus: Beata est hæc servitus, quæ dominationem generat sempiternam. S. Joannes Chrysoſtomus hom. 22. in Matth. & iterum hom. 12. in epist. ad Philipp. Magna revera est hæc dignitas, omniumque bonorum caput, servum esse Jesu Christi; quem eundem qui Christi verus servus est, nulli alteri servus est. Et iterum in cap. 9. ad Hebræos. Si enim ex unâ parte servos Dei, et aliâ verò totum mundum comparem, illos invenio virtutis pondere meliores. Eleganter scribit S. Ambrosius de Paradiso. lib. 14. Servitus Dei, donum est, inter benedictiones numeratur hujus servitutis obsequium. Philo Hebræus lib. de Cherubim inquit: Servire Deo, maxima gloriatio est, non modò libertate major, sed & vitiis & principatu, & omnibus rebus, quas mortales mirantur pretiosior. S. Gregorii Papæ. in homil. effatum est: Servire Deo dignare est. Imploratâ S. Spiritus gratiâ, desuper Conceptus dabo.

CONCEPTUS I.

Confirmatio
seu Dedu-
ctio.

Fluvio Jordane, à Filiis Israel feliciter transito, & omni terra trans Jordanem expugnata, Josue duodecim tribubus terram illam distribuit, cuius tribui partem assignans, exceptâ tribu Levi, Tribui autem Levi non dedit possessionem. Josue 13. & 14. cap. acceperunt Levitæ, aliam in terrâ partem, nisi urbes ad habitaculum, & suburbana earum, ad alenda jumenta, & pecora eorum. Tribus Levi, sunt Levitæ, ministri Dei, & altaris, in Veteri Testamento: ita liquet ex lib. Numer. cap. 16. Audite Filii Israel, numquid parùm vobis est, quòd separaverit vos Deus Israel, ab omni populo, & junxit sibi, ut serviretis ei, in cultu tabernaculi. Et ex lib. Deuteronomii. cap. 10. Separavi Tribum Levi, ut portaret Arcam Fœderis Domini, & staret coram eo in Minister Tribus Levi, & Levitæ, servi & ministri Domini, non acceperunt partem in terræ distributione; Quid hoc? An Deus servorum suorum in distributione oblitus est? Servi & ministri non habeant partem, unde alantur, unde sustententur? Servi & ministri Dei, non habeant certam hæreditatem, & portionem? Minime: antequam terram illam expugnassent Filii Israel, omnium primò ante omnes

alias Tribus, jam recordatus est Deus Tribus Levi, optimâ portione & hæreditate servos donaverat, majora, meliora, pretiosa præordinaverat. Audiatur Scriptura. *Quamobrem non habuit Levi partem, neque possessionem, cum fratribus suis, quoniam ipse Dominus possessio ejus est, sicut promisit ei Dominus Deus tuus.* Deuter. cap. 10. Et Josue cap. 13. *Sacrificia & victima Domini Dei Israel, ipsa est ejus hæditas, sicut locutus est illi.* Servos suos, & ministros, non vulgariter & obviè, sed extraordinariè, specialiter præmiat, nempè de aula suâ regiâ, & mensâ suâ magnificâ, de portione Sacrificiorum Deo sacrorum, eos perquàm honorificè prandere, cœnare, visitare statuit. In novo testamento statutum veteris legis, Christus clementissimè confirmat. Lucæ 12. cap. *Præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis.* Et cap. 22. *Vos autem estis, qui permanistis mecum, in tentationibus meis, & ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam, in regno meo, & sedeat super thronos, judicantes duodecim tribus Israel.* Quàm verè dixit Gregorius: *Servire Deo, regnare est.*

CONCEPTUS II.

Narrat sacer Textus in libro Job. cap. 42. *Addidit Deus omnia, quæcumque fuerant Job duplicia.* Quis est Job: & cur rectè duplicia ei Deus addidit? Quis Jobus fuerit, ipsa æterna Veritas asserit libro Job. cap. 2. & 42. *Servum suum gratiosè intitulando, nominando: Considerasti servum meum Job. cap. 2. Ite ad servum meum Job.* Audiatur Tertullianus. *Non abacti greges, non ille in pecore divitiæ, non filii uno ruina impetu adempti, non ipse denique corporis in vulnere cruciatus, à patientiâ, fide Domino dedicatâ exclusit, quem diabolus rotis viribus frustra cecidit, nec enim à respectu Dei, rot doloribus advocatus ille est.* Servo igitur Job addidit Deus duplicia; non simplicia, sed duplicia: servis suis Deus, duplex apponit, dupliciter, temporaliter & æternum benè habet, qui Deo servit, Servire Deo, regnare est.

A a

CON-

CONCEPTUS III.

Ad Moysen inquit ter optimus Deus. *Constitui te Deum Pharaonis.* Exodi 3. cap. Moyses magnus Dei servus. Audiamus Basilium Seleuciensem. orat. 9. *Cum succrevisset infans, ad suos transiit, & Regia dignitatis spes excutiens, Abrahami cognationem affectavit, impiisque divitiis, piam paupertatem duxit potioris.* Moysen ergo Altissimus ideo Deum constituit, quia servire Deo puero anhelavit. Ita concludit S. Ambrosius. lib. 3. de par. cap. 1. *Etenim victor passionum omnium, nec ullis captus sæculi illecebrarum, mentem regens, carnem subjiciens, & Regia quãdam auctoritate castigans, Nomine Dei vocatus est.*

CONCEPTUS IV.

Servos Dei profitentur se Seniores illi, Apocal. cap. 5. *Figurati quatuor Seniores ceciderunt coram Agno, habentes singuli citharas & phialas aureas, plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum, & cantabant canticum novum.* Quid præmii pro merito agnus elargitus est eis? dicunt Seniores citato capite: *Et nos Deo nostro regnum. &c. & regnabimus super terram.* De his Rupertus: *Super terram, quia Dei servi, conditione in terrâ sunt, sed vitâ & conversatione super terram, & super terrena membra sua tenent Principatum.* Optimè ingeniosus Academicus meritum vitutem Dei expressit, pingendo jugum ac loco lignorum, in pice jugi prominentium, duo scepra cancellata efformans: & subscriptione: *Serviando regnat.* Servire Deo, regnare est. Hæc dicitur S. Ambrosius in cap. 17. Luca: *Qui Rex esse vult, sit servus Domini, eâ enim parte, quâ participamus servitute, participamus & Regno, & non simus tantum subservientes, sed & regnantes.*

CONCEPTUS V.

Quid sublimius maternitate Virginis? Audiatur Bernardus de Nativitate B. M. V. *Magnum est, Angelo ut Minister sit Dominus, & Maria sublimius quidam meruit, ut sit Mater; fecunditas magis*

Virginis supereminens gloria est, tantoque excellentior Angelis facta, munere singulari, quanto differentius prae ministris nomen accepit. Nervosè loquitur Petrus Cellensis. lib. de panibus. cap. 21. *Si Cæli Reginam, si Angelorum Dominam, vel quodlibet aliud excellentissimum, tam ab humano corde, quam ore excogitatum protuleris, non assurgat ad hunc superinducibilem honorem, quo predicatur Dei genitrix.* Quando in tantam excellentiam, ac sublimitatem surrexit Maria? tunc, dum Lucæ 2. cap. *Ancillam* Domini se nominat, Mater Dei effecta est. Sic subscribente Arnaldo Carnotensi lib. de laudibus Mariæ. *Maria, Domina licet, se profitetur Ancillam, hoc servitutis genus, omni Regno sublimius esse intelligit.* Servire Deo ergo, regnare est.

CONCEPTUS VI.

Salomon Ecclesiast. cap. 6. quemvis erudit: *Audi fili, accipe consilium intellectus, & ne abjicias consilium meum, injice pedem tuum, in compedes illius, & in torques.* Mirabilis locutio, injice pedem tuum in compedes, & in torques. Compedes serviles sunt, sclavum, mancipium denotant: Torques Regem, & Principem honoratissimum signant: Quæ connexio servilibus compedibus, cum torque regio? An fors compedes servitutis Dei, Altissimus in torques aureos honorum, dignitatum, benedictionum, & affluentiarum transformat? sic asserente Philone Hebræo: *Servire Deo, maxima gloriatio est.* &c. ut supra in Exordio.

CONCEPTUS VII.

De servis suis, inquit Christus Joan. 17. cap. *claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis.* Desuper quærit D. Chrysostomus. Numquid erit æqualis claritas, Domini & Servorum? & verò erit. Probo, scenam illà illustri. Matth. 17. cap. ubi de clarificato, & transfigurato Domino, inquit S. Evangelista: *Resplenduit facies ejus, sicut sol.* Quid nunc asserit, de splendore servorum, Æterna Veritas? audiamus: *Fusti fulgebunt, sicut Sol, in regno Patris eorum.* Matth. 13. cap. O dignitas servitutis Dei! claritate Domini donantur, & servi; ergo servire Deo, regnare est.

CONCEPTUS VIII.

Lignum Crucis quàm honorificum est nunc omni credenti Paulus ad Galat. 6. inquit: *Absit mihi gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi.* Gloriam ligni Crucis, extollit S. Augustinus tract. 66. in Joan. *Nihil est nunc Cruce in fronte gloriosius.* Crucis lignum, quid tam gloriosum, honorificum fecit? fecit, quia Christus servavit, ad opus Redemptionis generis humani. Argumentum nunc eleganter Laurentius Justinianus. *Quid servat fideli suo, talem honorem dedit supplicio suo?* exinde nos hortatur.

Epilogus.

Hec quanta sint, cogitemus, hæc in statera cordis nostri apponamus, & totus nobis figatur in corde, qui totus nobis fixus fuit in cruce. Concludo eum S. Augustino. in Psal. 118. *Servus tuus ego, inquit David, & subnectit; salvum me fac: sumus & nos servi Dei, ut cum Prophetâ dicere possimus:*
Tui sumus, servas nos fac.

IN FESTO S. MATTHIÆ
APOSTOLI.

CONCIO TERTIA.

Cecidit fors super Matthiam. Act. 1. cap.

Textus.

In omni statu homo salvari potest, modo
statui, forti, conditioni, vocationi suæ
competenter vivat, exinde dependet om-
nis, tam temporalis, quam æterna felici-
tatis. *Thema.*

Sanctus Evangelista Matthæus cap. 17. narrat, Christum *Exordium.*
Dominum nostrum, in montem Thabor, ad transfigu-
rationem & clarificationem suam, assumpisse Petrum,
Jacobum, Joannem, Moysen, & Eliam. Per hanc trans-
figurationem, prægustum æternæ felicitatis & salutis
denotari, nemo dubitat. Ad hanc, cur quæso Petrum, Jacobum,
Joannem, Moysen, & Eliam assumpsit? Motivum edocet Ludol-
phus Carthusianus inquit, per hos viros, ad intuendam Chri-
sti clarificationem, intelligi omnem in mundo excogitabilem sta-
tum, sortem, ac conditionem; nempe per Petrum & Jacobum,
Statum Ecclesiasticum & Sacerdotalem: per Joannem, statum vir-
ginitatis: per Eliam, statum claustralem, monasticum, & eremi-
ticum: per Moysen, statum matrimonii. Assumpsit ergo Christus
Dominus, ad transfigurationem suam, & claritatem cœlestem
intuendam, prægustum æternæ salutis fruendum, zelosissimos Ec-
clesiasticos, Episcopos, & Præpositos, Petrum & Jacobum: inte-
gerri-

A a 3

gerri-

gerrimam virginem Joannem : religiosissimum monachum & mitam, Eliam : curis matrimonii, & negotiis sæculi implicatum virum sæcularem Moysen : ostendens, in omni statu, ad mortificationis beatificæ, æternæ salutis, hominem pervenire posse scribente S. Chrystomo hom. 4. in Isaiam : *Volo igitur declinare vobis, quod neque nuptia, neque pueri, neque negotiatio, neque vitæ, neque inopia, neque aliud quidquam, à regno cælorum pediant.* Si ergo omni statui, forti, ac conditioni favet Deus, & conditione suâ dignatur; hinc quisque suâ forte, statu, & conditione contentus vivat. Hortatur nos Sacra Scriptura : *Unusquisque proprium donum habet à Deo, alius sic, alius verò sic; unusque verò, sicut eum vocavit Deus, ita ambulet, & in eâ vocatione vocatus, in eâ permaneat.* S. Paulus 1. ad Corinth. cap. 7. iterùm : *Unusquisque in vocatione, in quâ vocatus est, in eâ permaneat, & sorte suâ contentus vivat.* 2. ad Corinth. cap. 7. Rom. cap. 12. inquit : *Non plus sapere, quàm oportet sapere, sapere ad sobrietatem, & sicut unicuique Deus divisit secundum mensuram fidei.* Lucas in Actorum cap. 10. scribit : *In vobis comperi, quia non est personarum acceptor Deus, sed in omni qui timet eum, & operatur justitiam, acceptus est ei.* Unde primum est Danielis cap. 10. *sta in gradu tuo, &* Eccles. cap. 3. *net: Altiora te, ne quaesieris.* Audiamus Patres : *In quo vocatus opere, firma anchoras, & funes.* Ephrem Syrus in 1. Epist. Pauli Corinth. *Maximè adnitendum est, ut unusquisque officia suam Oleaster. in cap. 22. Deuteron. Certum est, ex rectâ electionis vocationisque suæ impletione, magnâ ex parte dependere salutem cordis nostri, conscientia pacem, profectum in spiritu, & vitam nostram directionem, in virtute perseverantiam, & ipsam salutem.* perorat Anonymus : *Solitarii & Urbanitatis, & mercenarii, in singulis fieri potest, ut Deo placeamus, & posuit leges, congruentes illi vitæ, quam unusquisque eligit.* Theodoretus, citatus à Glossâ : *Sicut scala, per quam ascenditur in cælestem, ex variis composita, & constructa est gradibus, ita fideles, re-*

Textus S.
Scriptura.

Patres:
S. Ephrem,

ptionis & meritorum Christi participes, per varios gradus vocatio-
num, professionum, & statuum, ascendunt in cælum. Apud
Lohnerum. Verbo Vocatio. Similitudine I. divino Dei auxilio, de-
super Conceptus deducam.

CONCEPTUS I.

De Salvatore nostro Jesu Christo, inquit Isaias cap.7. *Vocabitur* Confirmatio
seu
Deductio.
nomen ejus Emmanuel, butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare
malum, & eligere bonum. Lucas etiam cap.2. memorat, duodennem
puerum Jesum, charissimos parentes invenisse, in medio Doctorum,
audientes & interrogantes eos. Doctissimus Nyssenus notat parti-
culam *ut* non denotare tempus futurum, quasi primùm sciat, discat,
sed verba tempus præsens indicant, jam scit, jam plenè instructus
est, reprobare malum, & eligere bonum: Si scit, cur ergo ut puer
parvulus, butyro enutrir, cur ut tyro & discipulus instrui, & do-
ceri voluit? ad primum membrum respondet Ramirez de Prado:
Puer hic, quia nasciturus est, Deus est, quamvis ipse sit perfectus, nec in
sapientia possit crescere, more puerorum educabitur, butyro scilicet
& melle, ut parvuli infantuli solent educari; Ut doceat, statui, con-
ditioni se quivis accommodet, & secundum statum suum se gerat:
Puer natus, licet Deus fuerit perfectissimus, ut puer, ut parvulus
tractari voluit. Pari formâ respondet, ad secundum membrum, ve-
nerabilis Beda in Cat. D. Tho. fol. 162. & S. Bonaventura, apud Jo-
annem Sylveiram. Tom. I. Lib. 2. Cap. 10. Quæst. 16. Num. 51. fol.
348. *Ad ostendendum, quòd homo erat, homines magistros humiliter*
audiebat; Sunt verba Bedæ. In hoc spiritualiter est intelligendū, quòd
Christus docet nos, quòd anteà debeamus discere, quàm docere. Sic Bo-
naventura: *Ita ergo in gradu tuo, unusquisque in vocatione, in quâ*
vocatus est, in eâ permaneat, & sorte suâ contentus vivat. Sorte
nimirum, quæ super quemque cecidit.

CONCEPTUS II.

Narrat S. Evangelista Lucas cap. 22. Christum in ultimâ cenâ,
sermonem ad discipulos habuisse: *Qui non habet, vendat tunicam,*
&

& emat gladium. Tunc extemplo discipuli: *Ecce duo gladii huius.* Dominus respondet. *Satis est.* Gladium ergo assumit Petrus, eos defendit in horto charum Magistrum suum. *Simon ergo habet gladium, eduxit eum, & percussit Pontificis servum, & abscidit nauculam ejus dexteram.* Joann. 18. cap. Putabitis, Petrum actum a nerofum, Deo placitum exercuisse, minimè: ut facinus deflatur Christus reprehendit. *Mitte gladium tuum in vaginam.* Quid hoc? An non gladium Christus comparare iussit? Nunquid, cum discipulos gladios presentant, eos approbat. *Satis est.* Cur ergo non Petro indignatur, Petrum reprehendit, cum gladio, è sincera intentione contra Christi inimicos utitur? Quid iudicatis, per duos gladios, quos Christus approbat, intelligi intelliguntur duæ potestates: prima sacerdotum, & spiritualis, altera regum, & illa sæcularis, ac reſtris: Reges ferro materiato dimicent, reos plectant, hostes pugnent. Sacerdotes gladio spirituali verbi Dei, peccatores cognent, sceleratos verbo Dei coërceant, ad meliorem frugem decant. Sic asserente S. Anselmo ex Comment. in Matth. cap. 26. *De ergo materialis gladius carnalibus, spiritualis autem, ministris spiritualibus.* Petrus nunc à Christo sacerdos creatus, gladium quisivit, sed spirituale, verbi Dei, & non materiale, iræ, vindictæ sanguinis: reprehenditur ergo Petrus à Christo, materiale gladium assumens, per quæ hoc instruitur, gradum, sortem, conditionem, vocationem observandam esse, sacerdotem placere Deo cionantem, displicere digladiantem; standum ergo cuique in proprio suo, in vocatione, quæ vocatus est, permanendum esse. Sic cludit Conceptum Anselmus: *Sicut non convenit regibus, quæ stolam pertinet, sic nec Episcopus, quæ regis sunt, exercere debet, quia Petrus quodammodo exercuit, à Domino increpari meruit.*

CONCEPTUS III.

Jacobus ex Mesopotamiâ redux, dum in Bethel venisset, obliſibus, liberis, ac re domesticâ se absentans, totâ nocte cum Angelis luctatur, aurorâ illucescente Angelus Jacob hortatur. *Dimittes jam enim ascendit aurora.* Genes. 32. cap. S. Thomas Aquinas enunciat, quæ fuerit hæc lucta, & quis luctans fuerit Angelus: Lucta dicit fuisse ferventes preces, & Orationem, cui totâ nocte Jacobus

stabat : Angelum luctantem, glossa dicit, fuisse Christum, verbum incarnatum. Si lucta Jacob, fervens oratio ad Deum fuit, Christus verò, verbum incarnatum, preces, orationes continuare præcipiat: *Petite, & accipietis: pulsate, & aperietur vobis.* Lucae 2. cap. hinc valdè mirandum est, quòd orationem & preces, Jacobum abrumperè, cessare, & finire hortetur. Quid causæ subest, quòd preces, & orationem Jacob cessare velit? Glossa interlinearis causam advertit: Jacob sæcularis, maritatus erat, uxores, liberos, copiosam familiam, turmas gregum numerabat: talem cessare, & finem imponere precibus jubet, & ad domesticas curas, labores, onera, sollicitudines reverti imperat; status, professio, fors, conditio, non erat monachus, quorum status exigit, noctibus psallendo, orando, meditando consumere, Jacob œconomus, Paterfamilias erat, quibus incumbit, consolari uxores, liberis, & famulatui, ac rebus domesticis prospicere, mensæ necessaria providere, labores quotidianos exercendos imperare, an hi ritè peracti sint, inspicere: jubendo, ut cesset Jacobus ab oratione, jubet stare in gradu suo, vocationi, quâ vocatus erat, convenienter vivere, œconomum, Patremfamilias, non magis chorum, quàm agrum excolere debere, quisque in vocatione suâ, quâ vocatus est, permaneat, vult Deus, exigit Deus, placet Deo. Videamus hoc ulterius.

CONCEPTUS IV.

Christo Salvatore nostro sepulto, summo mane, adhuc in tenebris, excurrunt mulieres ad sepulchrum, videre defunctum corpus Jesu. *Cùm transisset Sabbathum, Maria Magdalena, & Maria Jacobi, & Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum, & valdè mane, unâ Sabbathorum, veniunt ad monumentum.* Marci 16. cap. S. Paulus præscribit mulieribus, *domus, & domesticorum curam habeant*: in plateis & foro discurrere, minimè approbat; hæc mulieres, domo se absentant, extra procurant, Dominus Jesus tamen eas non increpat, minimè exprobat, imò approbat actum harum mulierum, sibi gratum, acceptum demonstrat. Quâ de causâ? Causa patet, ex citato cap. 16. Marci. *Cùm transisset, &c.* Note: *Ut venientes ungerent Jesum.* Lavare, mundare, ungere, & inungere,

B b

gere,

gere, officium, munus, est statûs, & sortis fæminæ; non ergo im-
pat pias fæminas Christus, licet excurrentes, quia statûs, & fæ-
suæ munus egerunt: adeò placet Deo, statui suo vivere compe-
ter, convenienter. Bellè describit Conceptum istum S. Petrus Chry-
fologus ferm. 82. *Fæmina Christi obsequium suscipiunt, Apostoli pa-
nes: illa portant aromata, isti flagella, illa ad obsequium festinant,
isti ad carceres properant.* Hinc capio illam Christi parabolam
Matth. cap. 13.

CONCEPTUS V.

*Simile est regnum cælorum, quod acceptum homo, misit in her-
suum. Et iterum: Simile est regnum cælorum fermento, quod
ptum, mulier abscondit in farina sat a tria.* Lucæ 15. cap. 13.
Christus narrat parabolam, nempe: Quæ foris sunt oves, curam
quærere virum, ac Patrem familias. Mulierem & matrem fami-
quæ domi sunt, curare, & drachmam deperditam quærere. Re-
doctrinæ per has parabolas Christus nobis præbere voluit? Re-
det S. Petrus Chryfologus ferm. 99. *Res de usu geritur, vir in
granum sinapis ferit, domi mulier fermentum procurat, & in
preparat alimonia, quia virum foris expectat labor, intus
rem domestica cura constringit.* Docet ergo Christus, quam
sibi placeat statûs, sortis, conditionis observantia: ubi, ubi,
officium, in quod Deus hominem posuit, accuratè observare
si vir agrum colat, mulier domestica negotia peragat, ibi cœli-
litudinem aliquam esse, tales statûs sui observantes, jam cœ-
nedictionibus, in terris perfrui: nihil perdere, sed Dei adiutorio
ra indies invenire, & lucrari. Exemplar sit Domus Abrahamæ, &
Noë.

CONCEPTUS VI.

Genesis 18. cap. legitur, majestatem divinam dignatam fuisse
Abrahamum invisere, & apud eum divertere: O felix & bene-
domus, in quâ Deus divertit! quid movit Altissimum, apud Ab-
rahamum divertere? & suâ clementissimâ præsentia domum Ab-
rahamæ?

beare, & benedicere? non fallar, si dixerò, ad tantas gratias, & favores Deum commotum esse, propter optimam domus ordinationem, & ordinatissimam rei domesticæ, statûs, ac fortis administrationem; Abraham providus Paterfamilias, & œconomus, foris ad armenta, ad greges, ad agros, ad campos agebat: Sara diligentissima œconoma, & materfamilias domi degebat, ac domus negotia tractabat, Audiamus Scripturam: *Ipse verò ad armentum cucurrit, & tulit vitulum tenerimum & optimum.* Sara, ut imperatum est: *Accelera, tria sat a simile commisce, & fac subcineritios panes.* Panes pinxit, & coxit. Statûs, fortis, & conditionis cujusvis accurata observatio, summè, placet Deo, facit Deum divertere suis gratiis & benedictionibus.

CONCEPTUS VII.

Quis non miretur, quòd Arca Noë, in tantis tempestatibus à naufragio præservata sit? omnis generis animalia, congregata in arcâ erant, ingens pondus, & moles; spumantes fluctus, nisu inde in arcam impegerunt, arca tamen suavissimè & securissimè deducebatur. Quis causalem dicet, arcam in tantis procellis illæsam conservatam esse? S. Gregorius Hom. 28. in Evangelia asserit, rectam & convenientem statûs observationem, arcam conservâsse: Verba Gregorii sic sonant. *Illam arcam, inferius bestias, superius verò aves, & homines habuisse.* Bestiæ, ut mole corporis graves, inferius in centro, quæ fors & status, omne grave concernit, habitabant: homines gubernatores arcæ, mediam contignationem, ut tam illa, quæ infimâ, quàm supremâ contignatione fiunt, ordinatè inspiciant, habitabant: in tertiâ, supremâ, & altissimâ contignatione, aves, à naturâ & conditione, alta appetentes morabantur. Pulcherrima statûs, fortis, & speciei cujusque observatio: & mediâ hâc elegante, statûs, fortis observatione, arca sine periculosâ concussione, quietè ac suaviter super undas, Deo rectore, Deo duce deferebatur. Sic, ubi in domo aliquâ, ac familiâ, est ordinata statûs observatio, quivis sorte suâ, munere suo, conditione, in quâ eum Deus posuit, contentus ac pacatus vivit, talis domus, familia feliciter conservatur, securè ad portum felicitatis deducitur.

Ergo quivis suâ sorte contentus sit, & felix erit, ac beatus.

Epilogus.

Bb 2

MAR-